

Збірник матеріалів
Міжнародної науково-практичної конференції
«Державна митна політика України: відповідь на
глобальні виклики та перспективи міжнародного
співробітництва»

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ
2025

УДК 339.543 (477)

Д 36

Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Державна митна політика України: відповідь на глобальні виклики та перспективи міжнародного співробітництва» (м. Хмельницький, 10 червня 2025 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2025. 91 с.

У збірнику представлені доповіді, які були подані на Міжнародну науково-практичну конференцію «Державна митна політика України: відповідь на глобальні виклики та перспективи міжнародного співробітництва», яка відбулася 10 червня 2025 року.

Розміщені у збірнику тези доповідей стосуються таких напрямів: «Ключові виклики та загрози митній політиці в умовах глобалізаційних процесів», «Специфіка митного оподаткування операцій зовнішньоекономічної діяльності в Україні в особливий період», «Контроль та аудит як інструменти превенції митної політики держави», «Цифрова трансформація в контексті удосконалення процедур митного оформлення», «Роль митної сфери у забезпеченні національної безпеки України», «Спрощення митних процедур та розвиток партнерства «митниця – бізнес».

Організаційний комітет Міжнародної науково-практичної конференції «Державна митна політика України: відповідь на глобальні виклики та перспективи міжнародного співробітництва» не завжди поділяє думку учасників конференції.

У збірнику максимально точно збережені орфографія, пунктуація та стилістика, які були запропоновані учасниками конференції.

Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники, рецензенти та структурні підрозділи університету, які рекомендували ці матеріали до друку.

УДК 339.543 (477)

ISBN 978-617-7572-98-4

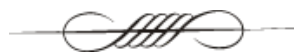
© Колектив авторів, 2025

© Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2025 р.

безпеки глобальних ланцюгів постачання. Для України активна участь у міжнародних митних ініціативах і впровадження загальновизнаних стандартів – таких як норми Кіотської конвенції, положення Угоди про асоціацію з ЄС та Конвенції про процедуру спільного транзиту – є необхідною умовою інтеграції у світову економіку та посилення національної безпеки. Додатково, участь у Конвенції МДП (TIR) забезпечує суттєве спрощення міжнародних транзитних перевезень через територію України. Подальше зміцнення міжнародного митного співробітництва визначається як стратегічний пріоритет у контексті європейської інтеграції та формування іміджу України як надійного партнера в системі глобальної торгівлі.

Список використаних джерел:

1. Міжнародне співробітництво з питань державної митної справи URL: <https://studies.in.ua/mutne-pravo-shpora/3184-mzhnarodna-spypracya-z-pitan-mitnoyi-spravi.html> (дата звернення: 18.05.2025)
2. Міжнародні угоди про митне співробітництво: вплив на українське законодавство URL: <https://consultant.net.ua/consultant-article/7157> (дата звернення: 18.05.2025)
3. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур (Кіотська конвенція) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_643 (дата звернення: 18.05.2025)
4. 80 компаній в Україні стали надійними партнерами митниці: чи готовий ваш бізнес? URL: <https://customs.gov.ua/news/zagalne-20/post/80-kompanii-v-ukrayini-stali-nadiinimi-partnerami-mitnitsi-chi-gotovii-vash-biznes-2020> (дата звернення: 18.05.2025)
5. Застосування національної транзитної системи та NCTS: практичні питання URL: <https://medoc.ua/blog/zastosuvannja-nacionalno-tranzitno-sistemi-ta-ncts-praktichni-pitannja> (дата звернення: 18.05.2025)
6. Документи для митного оформлення. Транспортний документ – TIR URL: <https://ua-broker.com/shcho-potribno-znaty/dokumenti-dlya-mitnogo-oformlennya/transportniy-dokument-tir/> (дата звернення: 18.05.2025)
7. Митна Конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП 1975 року) (включаючи Пояснювальні записки та коментарі до них) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_012 (дата звернення: 18.05.2025)

Внукова Наталія Миколаївна,

*доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародної торгівлі,
митної справи та фінансових технологій Харківського національного економічного
університету імені Семена Кузнеця*

ЗНАЧЕННЯ СТРАХУВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МИТНОГО ПРОЦЕСУ

Страховання відіграє значну роль у забезпеченні митного процесу щодо страховання відповідальності його учасників і надання гарантій. Відповідно до рекомендацій Всесвітньої митної організації (WCO) страховання відповідальності митного брокера є частиною регуляторної системи для забезпечення захисту клієнтів і держави від можливих фінансових втрат від помилок або недоліків у виконанні

митних брокерських функцій [8]. Страховий захист є частиною комплексної дорадчої ролі митних брокерів, тому у багатьох країнах саме страхування відповідальності є пріоритетним інструментом захисту інтересів клієнтів митних брокерів [7].

У Митному кодексі України певна роль надана використанню страхових документів у митному процесі [2]. Відповідно до статті 53 щодо документів, що подаються декларантом для підтвердження заявленої митної вартості є страхові документи, якщо здійснювалося страхування, а також документи, що містять відомості про вартість страхування.

За статтею 310 Митного кодексу [2] напрямом залученості страхових компаній до забезпечення митного процесу є виконання ними ролі гарантів. Гарантія є зобов'язанням гаранта щодо виплати на вимогу митного органу коштів у межах розміру гарантії та в порядку і строки, визначені цим Кодексом, у разі невиконання особою обов'язку із сплати митних платежів. Ця стаття визначає правовідносини, пов'язані з наданням гарантій та виконанням гарантом своїх обов'язків, для чого може застосовуватися страхове законодавство.

Стаття 316 Митного кодексу присвячена реєстрації гаранта, яким можуть бути як банк, так і страховик, крім страховиків, які отримали ліцензію на здійснення діяльності за класами страхування життя, що відповідає змінам 2024 року, пов'язаними з прийняттям нового закону України «Про страхування» [3]. За п.2 статті 316 фінансова установа, що претендує на отримання статусу гаранта, має для страховика відповідати таким умовам: а) мати чинну ліцензію на здійснення діяльності зі страхування за класом страхування 13 закону України "Про страхування"; б) дотримуватися протягом останніх 36 місяців обов'язкових критеріїв і нормативів достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика та/або вимог щодо забезпечення платоспроможності, визначених Національним банком України; в) мати протягом останніх 36 місяців сформовані страхові та/або технічні резерви у порядку та обсягах, визначених законодавством; г) не перебувати протягом останніх 36 місяців у процедурі санації боржника до порушення провадження у справі про банкрутство; г) не мати протягом останніх 36 місяців випадків порушення провадження у справі про банкрутство.

Це свідчить про те, що до виконання функцій гаранта у митному процесі залучаються фінансовоспроможні протягом тривалого часу страхові компанії, які мають відповідно до статті 347 Митного кодексу України [2] щодо прав та обов'язків посадових осіб митних органів під час проведення документальних виїзних перевірок надавати всю інформацію в порядку та обсязі, визначених законом.

Відповідно до публічної частини реєстру гарантів, який веде Державна митна служба України, гарантами на 01.06.2025 року виступають такі страхові компанії: ПрАТ "Страхова компанія "Універсальна", ПрАТ "Страхова компанія "ВУСО", ПрАТ "Страхова компанія "Перша", ПрАТ "Страхова група "ТАС", АТ "Страхова компанія "Інго", ТДВ "Страхова компанія "Гардіан", ПрАТ "Страхова компанія "Арсенал страхування", АТ "Страхова компанія "ББС іншуранс", ПАТ «Українська пожежно-страхова компанія» [4].

Страхова компанія "Перша" не тільки входить у реєстр як гарант у митному процесі, але і реалізує страховий продукт щодо страхування відповідальності митних брокерів [5]. Попередньо автором здійснювався пошуковий запит у Google Trends теми «страхування митних брокерів» в Україні за часовий період з 2004 року (на 20 листопада 2024 року). Результати пошуку показали, що пік зацікавленості темою страхування митних брокерів щодо її актуальності відзначений у період 2010 року, далі він став дуже низьким без виділення регіонального розподілу [6].

Для вирішення завдання із визначення ролі страхових компаній у митному процесі автором повторно використано пошуковий он-лайн сервіс Google Trends (на 01 червня 2025 року), який надає статистику попиту на ту чи іншу тему в різних регіонах світу у різні часові періоди з 2004 року [6]. Особливістю цього інструменту Google є можливість оцінки актуальності тих процесів, які відбуваються на певній території для прийняття тих чи інших рішень, надання користувачам кількісних та якісних показників рівня запиту за 100 бальною шкалою до загальної суми запитів.

Аналіз запитів показав, що статистична значимість їх не встановлена, отже, інтересу до теми страхування митних брокерів немає, це пов'язано з тим, що за новим Законом України «Про страхування» має відбутися перехід на 13 клас, який здійснюється дуже повільно з урахуванням суттєвого скорочення чисельності страхових компаній і відсутності попиту на ліцензування за цим класом. Між тим зацікавленість окремими страховими компаніями, зокрема, наприклад, ПрАТ "Страхова компанія "Перша" є високою, отже, перспективно необхідно визначити причини такого стану з урахуванням вимог міжнародних організацій до забезпечення страхування професійної відповідальності митних брокерів та залучення страхових компаній у митний процес.

Висновки. Значення страхування у забезпеченні митного процесу відзначено як у Митному кодексі України, так і новому законі України «Про страхування». Негативною є відсутність широкої зацікавленості у страхуванні відповідальності митних брокерів, визначеної інструментом Google, що не відповідає міжнародним вимогам.

Наявність широкого переліку страхових компаній у реєстрі гарантів у митній службі щодо сплати митних платежів, і реєстрація нових гравців 2025 року свідчить про існуючу залученість страховиків до цього процесу і їх значну роль (більше третини) серед інших гарантів.

Список використаних джерел

1. Внукова Н.М., Завгородня М.В. Значення залученості страхових компаній у забезпеченні митного процесу *Фінансовий бізнес: стійкість, інклюзивність і соціальна відповідальність*: збірник тез доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції Грудневі читання. За заг. ред. Н.В. Приказюк. Київ, 2024. Вип. XV. С.27-28. ISBN 978-617-8456-35-1 URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/34709>
2. Митний кодекс України *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
3. Про страхування: Закон України від 18 листопада 2021 року № 1909-IX *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
4. Публічна частина реєстру гарантів : Державна митна служба України URL: <https://cabinet.customs.gov.ua/guarantor/list> (дата звернення 01.06.2025).
5. Страхування професійної відповідальності митних брокерів: Перша страхова URL: <https://persha.ua/dlja-biznesa/strahovanie-otvetstvennosti-juridicheskikh-strahovanie-professionalnoj-otvetstvennosti/>
6. Як користуватися сервісом Google Trends? URL: <https://adwservice.com.ua/uk/yak-korystuvatysya-servisom-google-trends>
7. Customs House Brokers URL: <https://logistiq.com/who-we-serve-customs-brokers>
8. WCO Customs Brokers Guidelines June 2018 URL: <https://www.wcoomd.org/>

[/media/wco/public/global/pdf/topics/facilitation/instruments-and-tools/tools/customs-brokers/customs-brokers-guidelines.pdf?db=web](https://media/wco/public/global/pdf/topics/facilitation/instruments-and-tools/tools/customs-brokers/customs-brokers-guidelines.pdf?db=web) (дата звернення 17.11.2024).

*Мусякевич Назарій Романович,
головний державний інспектор відділу взаємодії з підприємствами щодо питань
авторизації управління забезпечення митного контролю та оформлення Івано-
Франківської митниці*

АВТОРИЗОВАНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ОПЕРАТОР – НОВИЙ ЕТАП У ВІДНОСИНАХ МИТНИЦІ ТА БІЗНЕСУ

На даний момент міжнародна торгівля є найважливішим фактором економічного розвитку та зростання країни, однак, має вразливість до неправомірних дій, які можуть завдати серйозної шкоди світовій економіці та соціальному добробуту. Одним із інструментів, покликаних спростити процес міжнародної торгівлі, є інститут авторизованого економічного оператора. Крім того, запровадження програми АЕО є одним з обов'язків України відповідно до умов, що прописані в Угоді «Про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» Українське митне законодавство має поступово наближуватися до митного законодавства ЄС [1]. З метою реалізації цього зобов'язання, в Україні відбувається активне впровадження інституту АЕО та імплементація деяких положень Митного кодексу Європейського Союзу. Так, 19.04.2025 вступили в силу зміни до Митного кодексу України, які суттєво наблизили наше законодавство до європейського.

Авторизований економічний оператор – це підприємство-резидент, що виконує будь-яку роль в міжнародному ланцюзі постачання товарів та отримало авторизацію АЕО [2, с.23].

АЕО – це особливий статус, який визнає високий ступінь довіри до суб'єкта господарювання та надає йому суттєві спрощення при здійсненні митних формальностей. Цей статус свідчить про те, що процедури, пов'язані з митним оформленням товарів у ланцюзі міжнародних постачань, прозорі та безпечні, а відносини підприємств з митними органами побудовані на взаємній справедливості та відповідальності. Це не просто технічне нововведення, а зміна філософії взаємодії. Замість конфронтації митниця та бізнес переходять до партнерства, разом працюють для спільної мети. Це можливість для бізнесу працювати швидше, ефективніше та на рівних умовах із європейськими партнерами.

Історія започаткування програми АЕО в Україні починається у 2019 році після внесення суттєвих змін до законодавства з питань митної справи. Першу авторизацію АЕО українське підприємство отримало у 2021 році. Перші кроки були важкими, проте з кожним роком кількість підприємств, які зацікавлені перевагами, прагнуть підвищити свою конкурентоспроможність стає більше, а станом на 30.05.2025 таких підприємств на території України уже 95. АЕО може бути таких типів:

- про надання права на застосування спрощень (АЕО-С);
- про підтвердження безпеки та надійності (АЕО-Б) [2, с.23].

Кожна авторизація має свої переваги.

До переваг АЕО-С відноситься:

- пропуск через митний кордон, митний контроль та/або виконання митних

	ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ МИТНИХ ОРГАНІВ В УМОВАХ ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЇ ПРАВООХОРОННОЇ ФУНКЦІЇ	
14	Саввонуло К. В. ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ»	122
15	Слива І. В. ІНСТИТУЦІЙНА РОЛЬ МИТНИХ ОРГАНІВ У СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	125
16	Сторожук І. П. ЦИФРОВІЗАЦІЯ МИТНОЇ СЛУЖБИ: ВИКЛИКИ КІБЕРБЕЗПЕКИ	128
	Секція № 6 СПРОЩЕННЯ МИТНИХ ПРОЦЕДУР ТА РОЗВИТОК ПАРТНЕРСТВА «МИТНИЦЯ – БІЗНЕС» ЗА КОНЦЕПЦІЄЮ АВТОРИЗОВАНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ОПЕРАТОРА	
1	Бачок А. А. СИНЕРГІЯ МИТНИЦІ ТА БІЗНЕСУ: СТРАТЕГІЧНА РОЛЬ ІНСТИТУТУ АЕО	130
2	Бугір М.М. ПРОБЛЕМАТИКА СПРОЩЕННЯ МИТНИХ ПРОЦЕДУР ТА РОЗВИТОК ПАРТНЕРСТВА «МИТНИЦЯ – БІЗНЕС» ЗА КОНЦЕПЦІЄЮ АВТОРИЗОВАНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ОПЕРАТОРА	132
3	Василенко К. В. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ГАЛУЗІ МИТНОГО КОНТРОЛЮ: ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	134
4	Внукова Н. М. ЗНАЧЕННЯ СТРАХУВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МИТНОГО ПРОЦЕСУ	139
5	Мусякевич Н. Р. АВТОРИЗОВАНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ОПЕРАТОР – НОВИЙ ЕТАП У ВІДНОСИНАХ МИТНИЦІ ТА БІЗНЕСУ	143
6	Ткач Д. С. АВТОРИЗОВАНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ОПЕРАТОР ЯК ФАКТОР ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ СФЕРІ	145

Наукове видання

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«ДЕРЖАВНА МИТНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ: ВІДПОВІДЬ
НА ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА»**

Відповідальний редактор – *Попель С.А.*
Комп'ютерний набір – *Попель С.А.*

Підписано до друку 10.06.2025 р. Формат 60×84 1/16.

Ум. друк. арк. 10,96. Наклад 50 прим. Зам. № 79.

Видано у Хмельницькому університеті управління та права
імені Леоніда Юзькова.

29013, м. Хмельницький, вул. Героїв Майдану, буд. 8. Тел.: (382) 71-75-91, (382)
71-80-80

Ел. адреса: nauka@univer.km.ua

Свідоцтво Державного комітету інформаційної політики, телебачення та
радіомовлення України про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої
продукції

Серія ДК № 6982 від 19.11.19 р.